

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke :

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36,—, za pol leta K 18,—, za četrt leta K 9,—, za mesec K 3,—. Za Nemčijo celo leto K 40,—, za ostalo tujino in Ameriko K 48,—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primereu popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Proletarci vseh dežel, združite se!

Vojna je zadala delavstvu največje udarce s tem, da je uničila njegovo internacionalo. Tajiti, da ni bil to ljud udarec in da ni bila delavska internacionala uničena, bi bilo usodepolno za ves nadaljni razvoj delavskega socialističnega gibanja. Prav tako usodepolno bi bilo, ako se ne bi potrudile socialistične stranke v to, da ustanove delavstvu novo internacionalo, da mu omislijo novo mednarodno zvezo, iz katere bo zajemalo nove moralne sile, kojih potrebuje v veliki meri za nove boje, ki ga čakajo.

Danes ni naš namen raziskavati vzroke, ki so krivi, da je ostal proletarijat brez svoje internacionale baš v trenutku, ko jo je najbolj potreboval in tudi pričakoval popolnoma upravičeno, da izvrši svojo dolžnost napram sebi in da upraviči svoj obstanek. Nimamo namena danes tega raziskavati, čeprav priznamo radi, da bo treba izločiti iz nove internacionale vse, kar bi utegnilo spraviti v nevarnost njen novi obstoj. Naš je le namen opozoriti delavstvo na nujno potrebo po delu, ki nam bo darovalo, kot nagrado za naš trud in za naše trdno prepričanje v zmago delavskih pravic, novo internacionalo, novo delavsko mednarodno zvezo.

Dolgoletno trajanje vojne, vojni dogodki, trpljenje, ki ga je prestalo delavstvo v tej žalostni štiriletni dobi, kakor tudi stališče posameznih socialističnih strank ob pričetku tragedije, je povzročilo, da je pri mnogih delavskih skupinah omrzil čut mednarodne solidarnosti in čut potrebe po mednarodni delavski zvezi. Ali naj se temu čudimo? Ali je naše delavstvo krivo, ako se nahaja še vedno brez faktorja, ki bi dirigiral delavsko hotenje in gibanje v smeri, ki edina vodi do našega starega cilja, do socializma? Saj so našli dogodki nepripravljene cele posamezne socialistične skupine in so poznejši dogodki spravili iz prave mednarodne poti celo vrsto socialno demokratičnih strank. Nejasnost in konfuzija je prešla iz delavskih domov in se razširila med delavstvo kakor nevarna kužna bolezen, ki nas lahko zadavi, ako ne postavimo sebi dobri zdravnik in ako ne uvedemo, radi bodočnosti, potrebna profilaktična sredstva. Na rovaš te splošne nejasnosti in negotovosti se mora pripisati težak del napak in pregreh, ki se jih je naredilo, radi katerih zro mnoge skupine delavstva zelo apatično na delo, ki naj zgradi temelj novi delavski internacionali.

Nepreklicni delavski interesi zahtevajo kategorično novo delavsko internacionalo. Spletke meščanskih

strank in nezavednost delavstva lahko zakasnitja njeno ustanovitev. Preprečiti je ni mogoče. Kakor je absurdno misliti, da zamore kapitalizem živeti in se razvijati brez mednarodne kapitalistične organizacije, je tudi absurdna misel, da zamore ostati delavstvo dolgo časa brez svoje delavske internacionale. Ako so se dogovorile meščanske stranke v to, da preprečijo ali vsaj zakasne zgraditev nove internacionale, je naša dolžnost, dolžnost zavednega delavstva, da stori vse mogoče v svrhu njene skorajšnje ustanovitve. Delavska internacionala je potrebna delavstvu, potrebna je narodom in je potrebna človeštvu, ker je edinole ona sposobna zgraditi na svojih zdravih temeljih novo družbo, v kateri ne bo več prostora za pustolovščine kapitalizma in klativitezev.

Duh Karla Marxa se obrača vnovič do delavstva, vabeč ga k novemu plodonosnemu delu: Proletarci vseh dežel, združite se! Da! Združite se, ker je le v vašem združenju moč, ker nas zamore le naše združenje rešiti iz pekla gorja in nas povesti v novo življenje. Proč z dvomi in obrazi, proč z malenkostnimi prepri, proč z medsebojnim nezaupanjem. Ako nas je dobil pričetek vojne nepripravljene, naj nas dobi pripravljene vsaj njen konec.

Stavka v Idriji.

Poldrugo leto je idrijsko delavstvo predlagalo spomenico za spomenico, prošnjo za prošnjo, da se mu izboljšajo plače in prehrana. Vse to ni skoro nič zaleglo, pravega odgovora ni bilo. Delavstva se je vsled tega prežiranja polotil obup in stopilo je v stavko, dasi je bilo prepričano, da je v sedanjem času stavka nevarno orožje — hotelo je s tem orožjem prisiliti, da se država nekoliko pobriga za njega razmere. Lahko se trdi, da je stavka dosegla moralni uspeh, kateremu ne bo zaostajal materialni. Ko je bilo doseženo, da se prično o delavskih zahtevah pogajanja z zastopniki ministrstva za javna dela, je bilo neoportuno stopati delavstvu v boj z vojaštvom, ki je bilo že pripravljeno, zakaj posledice takega boja bi ne bile prijetne — in na drugi strani bi se s tem pokvaril ves uspeh stavke ne samo za ta trenotek, temveč tudi za bodočnost.

Delavski svet je šele po dolgih razpravah prišel do soglasnega sklepa, ki je bil predlagan stavkujočim rudarjem, ki so ga po burni razpravi tudi sprejeli.

Kakor je bilo že poročano, se je po nalogu delavstva poslanec Gostinčar odpeljal na Dunaj, da stopi v dotiko s socialno demokratičnimi poslanci ter da z njimi vred intervenira pri ministrstvu za javna dela. Poslanec Gostinčar je obljubil delavstvu in vojaški oblasti, da bo odgovor ministrstva poslal že v sredo do 4. popoldne. Odgovora do te ure ni bilo, pač pa je prišla ob pol osmih zvečer brzojavka, v kateri naznanja, da se bo vršila avdi-

onega hlapca: ... na kmete ... boljša hrana ... štirideset kron in še kaj postrani ...

Kako vablivo! Skrbeti mu ne bo treba za hrano, svež zrak, hrana zabeljena in konec meseca gotovih štirideset kron v žepu — ali ni to mikavno? A v mestu? ...

Bilo mi je, da bi i jaz zamenjal svoj »ugledni stan kvalificiranega delavca« — in skoro da nisem viknil za njim: Čakajte, tudi jaz grem z vami!

Toda zavedel sem se še o pravem času svoje »smole«: Saj bi me kmet še ne hotel sprejeti v službo, ko bi videl pred seboj moj v kožo zavit skelet. Spoznal sem, da mi ne preostaja drugega kot še nadalje robotati svoji usodi: živeti le za to, da delam, zaprt v zatohlih prostorih in v družbi monotonih ropotajočih strojev in ob neprestanih skrbih za vsakdanje življenje.

Ptico zavidam: brezskrbno se ziblje v mehkem zraku in s svojim drobnim očesom zre svobodno v lepo naravo ...

— Priša je sobota. Mnogo je bilo denarja, a natančno zračunano: cela plača znaša toliko, kolikor stane osem kilogramov surovih črešenj. Torej sem delal cel teden za ...

Mar ni lep ta svet? Res, zlata doba!

Pa naj še kdo reče: Čemu organizacija! Čemu ne več samozavesti! Svoje volje!

LISTEK.

Izza naših dni.

Zbit od dela in zatopljen v sijajnost sedanosti sem stopical iz neke stranske ulice, kjer sem pravkar povžil času primerno večerico, a se obenem jezil na svoj želo-dec, ker se vedno in nikakor noče upoštevati razmer »velikega« časa, kajti razodeval je dovolj poguma, da bi se spravil pod streho tudi pečenega gada.

Medtem sem stoprav prispel do glavne ceste, ko me nenadoma ogovori možakar mojih let.

»Oprostite! Ali ni tu več tramvajsko postajališče?«

»Ne vem — mislim — najbrž ...« sem hitel s priro- leno uslužnostjo, neizpustivši iz misli pečenega gada — če bi ne bil morda navsezadnje tudi ta res užiten. Čudno bi ne bilo; vsaj so nam z vojnim kruhom in raznimi »er- zaci« želo-dec tako preustrojili, da mislijo — nekateri — da nam res ne more nič škodovati.

»Kaj ne veste, ali se nikdar ne vozite?«

Zdaj šele sem postal pozoren in zbog krepkega vprašanja malec v zadregi: vendar sem odvrnil odkrito- srčno:

»Skoraj da ne!«

Resnično: vsak dan hodim tam mimo, pa še opazil nisem, da se vozova več ne srečujeta.

»O, jaz pa vedno, če le ni predolgo čakati,« je hitel in mi, ko sem hotel dalje, zgovorno zastavil pot, očitvidno, da si želi nekoga v razvedrilo.

Nisem bil baš razpoložen za to, vendar sem obstal. In kot bi pihnil, je mož zasukal pogovor v drugo smer.

»Veste, grem ven, grem iz mesta. Tu ni nič; saj ni nobene prave hrane več!«

In zopet sem zagledal gada ...

»Grem na deželo, h kmetu,« je nadaljeval, »tam se še dobi kaj poštenega za človeka!«

»Tako, torej tukaj stradate?« sem vprašal nerodno.

»Imate prav. Kaj pa ste?«

»I — primeren za vsako dela; sicer sem pa hlapec. Dozdaj sem bil pri nekem trgovcu, pa mi ne ugaja več.«

Že priropoče tramvajski voz, nabasan z mladim in starim občinstvom, kakor Dolenjski vlak, iz katerega gledajo bolj nahrbtniki, nego obrazi. In zdaj sem tudi šele prav pojnil besede mojega zgovornega znanca, če se nikdar ne vozim. Istina: po mojem mnenju je bilo vmes mnogo takih, ki bi lahko šli peš — kakor časih, a časi so drugačni!

»Evo ga!« sem mu še rekel. Zavzel je prostor kar na stopnjici, ker višje sploh ni šlo. Kolikor vem, kaj takega poprej ni bilo dovoljeno. Toda — vsaj zdaj tudi svetilk ni treba več ponoči! In tako dalje ...

Pogledil sem se zopet v razmišljevanje. A to pot ne več o pečenem gadu. Ne, v ušesih so mi šumele besede

jenca šele ob 6. zvečer. To je bilo kakor mrzla voda na stanku, ki so pričakovali že pozitiven odgovor. Da so bila posvetovanja s poslanci v ministrstvu, je bil odposlanec ministrstva rudarski svetnik Pohl obveščen v četrtek zjutraj telefonično, ravno v času, ko se je delavstvo v Idriji pogajalo. Včerajšnji »Slovenec« prinaša o teh posvetovanjih naslednje poročilo:

»V sredo, dne 10. julija 1918 sta prišla v zadevi stavkujočega delavstva v ministrstvo javnih del poslanca Gostinčar in Skaret. Sprejel ju je minister Homan, navzoč je bil tudi ministrski svetovalec Posch. Poslanec Gostinčar je pojasnil ministrstvu, da sta prišla poslancu v zadevi spomenice stavkujočega idrijskega delavstva. Minister, kateremu so bile zahteve že prej poslane iz Idrije, je izjavil, da so zahteve nesprejemljive, posebno glede na temeljne plače. Pripravljen pa je, da regulira temeljne plače z ozirom na obstoječe mezdne razrede o službenih letih. Skaret je nasvetoval, naj se zvišajo draginjske doklade vsaj za 20 odstotkov. Minister je vprašal nato ministrskega svetovaleca Poscha, koliko bi to zneslo. Gospod Posch mu je odgovoril, da bi to znašalo okoli 400.000 kron na leto. Z ozirom na sedanje plače je izjavil Posch na poziv ministra, da znašajo povprečne plače idrijskih rudarjev dnevno do 9 kron. Poslanca Gostinčar in Skaret sta odločno izjavila, da s takim zaslužkom v sedanjih časih ni mogoče shajati. Poslanec Gostinčar je opisal na to ministru aprovizacijske razmere v Idriji in povdarjal, da so rudarji prisiljeni celo v okolici do 6 ur daleč hoda z nahrbtniki prosjati živil, ker bi sicer umrli lakote. Vodstvo rudnika je krivo, ker ni pravočasno preskrbelo potrebnih živil, ki jih bi bilo dobilo, če bi bilo resno kaj za to storilo. Minister je seveda zagovarjal vodstvo rudnika. Obenem je povedal, da je zahteval od prehranjevalnega urada, naj v prvi vrsti skrbe za preživljanje rudarjev, kar mu niso ugodili. Priznal je tudi popolnoma upravičenost zahteve rudarjev, da znajo uradniki slovensko, a jih nima. Poslanec Gostinčar je opozarjal ministra na okolnost, da sta bila dva slovensčine popolnoma zmožna rudarska uradnika premeščena eden na Češko, drugi pa v Galicijo. Z ozirom na zahteve rudarjev po aprovizaciji je minister izjavil, da je potrebno skrbeti za aprovizacijo rudarjev, a da ne bo mogel lahko ustreči delavstvu, ker blaga ni. Skliceval se je na množine živil, ki jih dobivajo drugod, kar kaže, da dobe mani, kakor zahtevajo rudarji v Idriji. O razmerah v aprovizacijskem odboru je minister rekel, da bo skrbel za to, da bodo delavci natančno nadzorovali, kako se razdeljujejo živila, da bodo imeli popolen upogled in da ne bodo uradniki več dobivali in boljšega blaga, kakor delavci. O dvornem svetovalcu Billeku je minister izjavil, da bi šel že zdavnaj sam v pokoj, a so ga prosili, naj še ostane na svojem mestu. Minister je obljubil, da bodo uvedli kontrolne knjižice za dobavo blaga pri aprovizaciji. Poslanca Gostinčar in Skaret sta z vsjo odločnostjo povdarjala, da se mora z ozirom na težki položaj rudarjev v Idriji ukreniti vse potrebno, da bodo rudarji v stanu izhajati. Poslanec Gostinčar je opozarjal ministra, da zaslužio delavci v zasebnih podjetjih vojne industrije od 20 do 40 K na dan in to navadni delavci, kar mora plačati tudi država, ki nabavlja blago tam. Poslanec Skaret je istotako opozarjal na zaslužio delavstva v vojnih industrijah. **Kar se tiče zahteve po temeljnih plačah, je minister izjavil, da se tiče to bolj starostne preskrbe, kakor pa zvišanja plač in da ne more zahtevi ugoditi, ker če ugoditi idrijskemu delavstvu, bi moral potem tudi ugoditi delavstvu v vseh državnih obratih.** Ministrski svetovalec Posch je še rekel, da so delavci že zdaj dobro preskrbljeni za starost, ker dobe po 40 službenih letih 70 odstotkov plače. Poslanec Gostinčar je pripomnil, da dobivajo druge kategorije državnih delavcev višjo starostno preskrbino po krajši deločasni 30-letni službeni dobi. Minister je odgovoril, da nima v oskrbi monopolov. Poslanec Gostinčar je odgovoril: »Ekscelenca, en sam rudnik živega srebra je v državi in last države same«. Minister je tudi poslancema obljubil, da bo intervenciral pri vojnem ministru, da vojaštvo ne bo šikaniralo rudarjev.«

Kakor se vidi, ni to posvetovanje imelo tistega uspeha, ki ga je delavstvo pričakovalo. Posebno glede na plače je precej nejasnosti. O vseh drugih točkah se je deloma že dosegel sporazum pri pogajanjih v Idriji.

Trditv, da ima idrijski rudar dnevno 9 kron plače, ne odgovarja resnici. Če se vzame povprečen zaslužek rudarjev, je veliko nižji kot 9 kron. Tudi glede na posvetovanja na Dunaju je bil umesten sklep Delavskega sveta, ki mu je pritrnil tudi rudniški svetnik Pohl, da se odpošlje delavsko deputationo k ministrstvu na Dunaj, ki naj se v spremstvu poslancev pogaja in ministru ustno na podlagi podatkov pojasni položaj idrijskega delavstva, ker je ministrstvo od strani rudniškega ravnateljstva informirano zelo enostransko.

Taka je sedaj splošna situacija. Naloga ministrstva je, da takoj pokliče delavsko deputationo na posvetovanje ter dovoli delavstvu, da bo moglo vsaj nekoliko človeško živeti. Ogenj gori in se ga ne ugasne, dokler se razmere ne izboljšajo. Delavstvo je obupno, in ta obup se ne odpravi, dokler se idrijskim rudarjem ne da vsaj to, kar rudarji privatnih rudnikov že imajo. Delavski svet je napravil svojo dolžnost in je storil vse, kar se je dalo, da ni prišlo do hujšega — sedaj ima ministrstvo besedo; od njega je odvisen red in mir. Če bi ministrstvo ne privo-

lilo, kar je privoliti mogoče, bodo delavski zaupniki odklonili vsako odgovornost za posledice, ki bi nastale. Obveščeni so pravočasno vsi, ki se jih tiče.

* * *

»Slovenec« je v četrtekovi številki prinesel poročilo o stavki, ki ga nismo pričakovali v tem momentu, ko je bil ves Delavski svet brez razlike strank enega mnenja. Poročilo je bilo po našem mnenju z oziroma na položaj, prav netaktno, ker s takimi poročili se solidarnost ne podpira temveč razdira. Mi hočemo slovo v boju delavstva, zato se s tem poročilom ne bomo na široko prerekali, ker nočemo netiti nesporazumljenja med delavstvom, ki se še nahaja v boju za svoje boljše življenje. Izjavljamo samo sledeče: Čobalu ni bilo nevšeč, da je Gostinčar šel na Dunaj, pač pa je na seji Delavskega sveta izjavil, da je nemogoče, da bo odgovor ministrstva prišel v Idrijo že v sredo popoldne, ker na Dunaju ne gre tako hitro. Boljše je delavcem dati daljši termin, kakor krajši. Kar se tiče pogajanj, sta stala Čobal in Petejan na stališču, da se moramo pogajati z vsakomur, ki bo od ministrstva v to pooblaščen. Na to stališče je pristal potem tudi »Delavski svet«. Kar se tiče slovenskega jezika zmožnih uradnikov, je bil sodrug Čobal istega mnenja kakor Delavski svet, da se je to zahtevo stavilo iz čisto praktičnega stališča, ker se noče, da bi se boju za kruh, dalo politični pečat. Kar se tiče pritiska, da gre delavstvo ob dobljenih zagotovilih zopet na delo, sta Petejan in Čobal napravila le svojo dolžnost, kakor vsi ostali člani Delavskega sveta. Toliko za sedaj v pojasnilo; ob priliki, če bo treba, pa še kaj več.

Politični pregled.

— **Obotožba proti Seidlerjevemu kabinetu.** Z velikim zanimanjem se pričakuje v parlamentarnih krogih češki predlog o obtožbi ministrstva. Predlog je utemeljeval poslanec dr. Stransky. Najbrže se bo debata vršila 21. in 22. julija. Jasno je, da češki predlog ne bo dobil dvotretjinske večine, ker bodo proti predlogu glasovali vsi Nemci in tudi Ukrajinci.

— **Pred sestankom parlamenta.** V ponedeljek bodo zbrani v parlamentu skoraj vsi parlamentarni klubi. Ta dan bo padla tudi odločitev o taktiki posameznih klubov. Popolna solidarnost Jugoslovanskega kluba s Čehi je zamčena.

— **Za svobodo tiska.** Kakor poročajo češki listi, je na zadnji konferenci klubovih načelnikov poslanec Stanek naznanil predlog, ki pozivlja vlado, naj preklicie odredbo o ustavitvi »Narodnih Listov« in »Narodnih Novin« in naj ne ovira zborovalne svobode z raznimi policijskimi naredbami.

— **O ogrski cenzuri.** Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je govoril v ogrskem državnem zboru tudi o cenzuri. Očividno je imel v mislih edino le madžarske časopise, nikakor pa ne jugoslovanskih, ki izhajajo v ogrski državni polovici, ko je trdil, da je ogrska cenzura tako mila, kakor nikjer na svetu. Na francoskem nimajo samo preventivne cenzure, marveč: kdor je storil kako kaznjivo dejanje, pride lahko celo pred vojno sodišče. Na Ogrskem ni prepovedan noben dnevnik, cenzura se vrši naravnost z rokavicami. Ministrskega predsednika napadati je dovoljeno, interesi vojne pa so nedotakljivi.

— **Avstrijska beda v nemški gosposki zbornici.** V debati o prehranjevalnem vprašanju v pruski gosposki zbornici je nekaj govornikov omenjalo avstrijske razmere kot svarilen zgled. Grof Stolberg je dejal: Kam se pride, ako se vodi pomanjkljivo gospodarstvo, pričajo razmere v Avstriji. Sam sem videl v Avstriji, da ima tam bogataš vse, revež nič. Tam ni sploh nobene kontrole. Strašno je, kako tam ubožni ljudje stradajo. Nadžupan Kock iz Kasselja je dejal: V Budimpešti, torej v bogati Ogrski, morajo čakati ubogi ljudje celo noč na trideset gramov masti, in nazadnje še ne dobe nič. Da, magistrat razganja uboge ljudi celo s silo proč od mesnic in prodajalen.

— **Volilna reforma v pruski gosposki zbornici.** Pruska gosposka zbornica je na predvčerajšnji seji odobrila državni proračun ter predlogo o volilni reformi izročila posebni komisiji v pretresanje. O zadevi bivšega nemškega poslanika v Londonu, kneza Lichnowskega, bo gosposka zbornica razpravljala v tajni seji.

— **Zakaj je padel Kühlmann?** Po poročilih berlinskih listov so ga vrgli Vsenemci. Trdi se, da se je protivil odtrganju onega dela Poljske, ki ga zahteva armadno vodstvo v svrhu vojaškega zavarovanja šlezijske in vzhodnopruske meje proti vzhodu. Hindenburg in Ludendorff zahtevata z vsjo svojo avtoriteto ono, kar imenujejo Poljaki četrto razdelitev svoje domovine, posebno pa, da bi se Vzhodna Prusija razširila na jugu do Nareva. Da bi bil Kühlmann oni močni mož, ki bi se ne bil uklonil in bi bil vztrajal na odklonitvi tega razširjenja nemškega ozemlja, se ne more trditi, da pa se je v nekem posebnem trenutku upr l vodilnima generaloma, se pa zatrjuje z verodostojne strani. Tudi glede zapada Kühlmann ni stal na strani osvojevalne politike. Vsenemci so mu pripisovali namen, da bi se izpraznila Belgija, niti da bi se obdržalo brodomno oporišče v Ostende in Zeebrugge. Vsenemci so ga celo smatrali za pristaša kneza Lichnowskega in so mu šteli v velik greh, da je bil po ureditvi stvari na vzhodu za sporazum z Anglijo. Padel je torej

Kühlmann kot mož, ki ni bil za oropanje narodov, temveč za sporazum med njimi.

— **Razmero v Ukrajini.** Nemški listi objavljajo razgovore z odposlanci ukrajinske prometne komisije, iz katerih naj posnamemo naslednje značilne odlomke: »Razmere v Ukrajini nikakor niso končno veljavno urejene. Ukrajinski narod ima sicer svojo samostojnost, a je ravno tako, kot ruski narod, prepričan, da je današnji položaj le začasen in da mora ustaljenje razmer priti končno zopet le potom carstva. Zato vidi ukrajinski narod v svojem hetmanu, ki je sedaj prevzel organizacijo vojske, nekakega samovladarja, katerega je smatraji za nekakega predhodnika bodočega carja. Nekaka naslomba na Rusijo se mora Ukrajini priznati že zato, ker ves razvoj sili na to in se stoletna tradicija ne da izpremeniti z enim mahom«. Tako torej v političnem oziru. In v gospodarskem? »V mestih in večjih krajih so vsled odločnosti nemških in avstrijskih vojaških uprav varnostne razmere precej ugodne, po deželi so pa neugodne. Dežela se mora počasi umiriti. Kmet razpolaga s toliko denarjem, da se nikakor ne zmeni za prodajo svojega blaga, vsled česar so cene živil naravnost gorostasne. Kilogram moke, katere se sicer more kupiti, kolikor je kdo hoče, stane 18 K, kilogram ovsca 20 K, kilogram sirovega masla 50 K, eno jajce 1 K. V enakem razmerju se gibljejo cene vseh drugih živil. Naravnost nerazumlivo draga pa je obleka in obuvalo: par čevljev stane 400 do 500 K, ena obleka 4000 do 6000 K, ena srajca 180 K. Obilica žita je ogromna, a prihaja le počasi na dan«. — In ta in taka Ukrajina naj bi potem preživljala Avstrijo?!

— **Dogodki v Rusiji.** Rusko časopisje poroča: Že v prihodnjih dneh se pričakuje dohod angleškega poslanika Buchanana v Vologdo. — Dne 5. julija se je vršilo v Moskvi zborovanje vseh vojnih komisarjev in voditeljev vojaških oddelkov sovjeta. — Vrhovni vojni sovjet se preseli v Murom. — Na vsruskem kongresu sovjotov je Trockij izjavil, da so mu došla poročila, da je na fronti trpela složnost sovjetskih čet vsled angleško francoske propagande. Posamezni oddelki so prešli k sovražniku. — Ob murmanskem obrežju in ob železnici prižvanki je bilo proglašeno vojno stanje.

— **Solun ob Lednem morju.** Izkrcaje angleških čet ob murmanskem obrežju je mojstrska poteza, kakor jih ni malo v angleški politiki. Bližnji cilj entente pri tem je, da spravi Rusijo zopet pod upliv zapadnih držav, nadaljni cilj pa, da podkuri vzhod proti centralnim državam in jih kolikor mogoče ovira glede dobave surovin. Spletke segajo do Kijeva, kjer lahko vsak trenotek izbruhnje nepričakovani dogodki. Ententa si misli: Če se posreči, odpraviti sedanjo vladno oblast v Rusiji, potem se vzhodna fronta takorekoč samaobsebi zopet ustvari in centralne države bi se prihodnjo zimo morale boriti zopet na dveh frontah. Če se pa ta cilj ne posreči, potem se bo notranji nered v Rusiji vendar-le povečal, zmanjšala pa se odpora sila boljševikov nasproti Angležem, ki nameravajo vdreti v Rusijo z vsemi možnimi računati in brez odloga storiti svoje ukrepe.

— **Vprašanje državne oblike na Finskem.** Iz Stockholma se brzojavno poroča: V ponedeljek zvečer se je vršila v Helsingforsu tajna konferenca finske vlade s skupinami deželnega zbora o državni obliki za Finsko. Načelnik vlade je naznanil, da se je vlada odločila za monarhično obliko in da smatra to zadevo za kabinetno vprašanje. Republikanci so povdarjali, da to ni lojalno, ter so zahtevali, naj odloči ljudsko glasovanje, kateremu se bo vsakdo uklonil.

— **Mirovna stremjenja.** Švicarska brzojavna agentura poroča: Katoliški mirovni zavod je v zvezi z ženevskim odborom za trajen mir in s številnimi sorodnimi društvi odposlal predsedniku Wilsonu brzojavko, v kateri ga odpošiljatelj prosijo, naj bi uvaževal govor državnega tajnika dr. Kühlmanna ter ponovne izjave državnega kancelerja, v katerih je izrekel, da sprejme znana štiri načela, katera je označil Wilson kot temelj miru. Predsednik Združenih držav naj bi v interesu vesoljnega človeštva sprejel te izjave in znanje in naj bi na tej splošni podlagi uvedel pogajanja za splošen mir.

— **Kraljevska grška posestva zaplenjena.** Venizelistična vlada je zaplenila vsa posestva bivšega grškega kralja Konstantina.

— **Državljeni centralnih držav na Angleškem.** Angleški notranji minister je sporočil angleški poslanski zbornici, da je na Angleškem 6000 Nemcev, 5500 Avstrijcev in 1100 Bolgarov in Turkov, skupaj torej 12.600 sovražnih inozemcev, ki niso internirani.

— **Asquith o vstopu Amerike v vojno.** V svojem govoru američkih častnikov je izjavil Asquith: Privikrat v zgodovini se je primerilo, da se je odročila velika demokracija, ki ni bila pripravljena za vojno, ampak le za mir, in ki je na tisoče milj oddaljena od bojišča, da zagrabí za orožje v sporu, na katerem nima niti iskric territorialnega ali materialnega interesa, niti posredne, niti neposredne pogodbene obveznosti. Wilson je bolj kakor katerikoli državnik pripomogel k temu, da so se zbrali duhovi Amerike, zaveznikov in nevtralecev v ideji na »zvezo narodov«. Ta zveza ni prazna politična abstrakcija, ni prazna govorniška formula, marveč konkreten, do-

Inčen ideal, katerega vresničenje v praktični obliki je naj-nujnejši problem mednarodne državniške umetnosti.

— **Izgređi v Buenos Airesu.** »Times« poročajo iz Buenos Airesa: Stavkujoči delavci v Villa Constitution so napadli angleškega konzula ter ga ranili. Privedli so ga s silo v glavni stan stavkujočih, kjer so ga trpinčili. Angleški poslanik je protestiral zaradi nečuvenga dogodka.

— **Katoličani z vsem srcem pri vojni!** Po poročilih angleških listov iz Novega Yorka so trije ameriški kardinali izdali manifest, v katerem se povdarja, da se ameriški katoliki udeležujejo iz vsega srca vojne. Dalje se pravi: Ako se bojujemo kot junaki in umremo kot svetniki, potem bodo Združene države dovedle narode k zmagi. Kardinali pozivljajo katolike, da molijo trikrat na dan Angela za zmago Združenih držav.

Dnevne beležke.

— **Pisateljica Zojka Kveder-Demetrova** se je rade vaje odzvala vabilu društva »Svobode«, da bo predavala v Ljubljani o predmetu »**Socialni problemi v hrvatskem pesništvu.**« Dan, kraj in uro predavanja naznamimo pravčasno.

— **Kaj moremo pričakovati od urada za oblečenje ljudstva.** O tem poročja »Nova Doba« v zanimivi notici med drugim to: Deželni oblačilni urad v Pragi dobiva vse blago od osrednjega urada na Dunaju po ključu, ki mu služi za podlago, število prebivalstva po raznih deželah. Deželni oblačilni urad pa deli potem blago naravnost, tudi po številu prebivalstva, raznim gospodarskim uradom. Po tem ključu je bilo dodeljeno doslej posameznim gospodarskim uradom pri plzenjski trgovski in obrtniški zbornici od deželnega urada blaga za 1.189.393 kron (sukno, odeje, perilo, čevlji in koža za čevlje). Po najnovejši odredbi, glede na katero oddajajo sedaj posebni uradi za oblačila te pošiljatve ter morajo skrbeti, da se vse enakomerno razdeli, je bilo poslano od deželnega urada v Pragi gospodarskemu uradu v Plznuju za vse zbornično okrožje doslej le 97.000 m blaga vseh vrst in od tega je nad polovico blaga iz papirja. Število prebivalcev vsega zborničnega okrožja je pa 873.693. Če primerjamo množino blaga s številom prebivalstva, vidimo, da pride na človeka komaj 10 cm blaga. Med tem blagom je le 3929 m tkanin, iz katerih lahko izdelujemo obleke. Med tem vsem je še mnogo pletenin, rut za na glavo, robcev itd. Potem so še čevlji in kože; gotove obleke, pa vsega tega je še manjša množina kot blaga. Če to presojava, moramo omeniti, da je postal dovoz volne in pavole v Avstrijo nemogoč, zaloge so pa v štirih letih popolnoma izčrpane. Povedati pa moramo še to, da so hoteli začeti oblačilni uradi že koncem 1916, tozadevna odredba ministrstva pa je izšla šele 21. septembra 1917. Upati torej ne smemo veliko, kajti tedaj že ni bilo več dosti blaga. Zato pa je sedaj glavni namen gospodarskih uradov, da preskrbe najpotrebnejše izmed potrebnih za prihodnjo zimo vsaj z najpotrebnejšimi oblekami. — Ravno sedaj so začeli izbirati one najpotrebnejše. Pripominjamo, pravi »Nova Doba«, le to: V takih razmerah mislimo in se bližamo peti vojni zimi in — prisilni rekviziciji domačega perila, kar je že vnaprej naznanilo prebivalstvu c. kr. vojaško poveljstvo v Pragi v teh dneh!!

— **Splošna prebiranja.** Brez posebnega javnega obvestila so se te dni v Ljubljani začela splošna prebiranja. Zaključita se bodo šele koncem tekočega meseca. Prebirajo se v vojaške svrhe najrazličnejši letniki, zlasti prihajajo v poštev mlajši. Dočim so se doslej prebiranja vršila v »Mestnem domu«, se to pot vrše po stanovanjih. Kar je komisija spoznala za sposobno, pride, če treba z vojaško asistenco, v »Narodni dom«, kjer posluje pod predsedstvom nekega podpolkovnika posebna prezentacijska komisija. Ta nemudoma pregleda ves »pripratek« in ga klasificira. Kar je po njenem razsodku brezhilno in dobi klasičniji oznako »A«, se brez odloga porazdeli v skupine in dostavi vojaškim oddelkom, hitre pomoči, najbolj potrebnim. Z »B« ali »C« ocenjeni material se istotako nemudoma, odpošlje v posebne zavode, da se tam retablira. Ker poslujejo v teh zavodih izbrane spretnosti, je stanje kmalu tako povoljno, da za takojšnjo uporabo ni nobene zapreke več. Nadaljnja bistvena razlika je v tem, da te prebiralne komisije niso sestavljene iz vojaških činovnikov in zastopnikov politične oblasti, ampak jih po veliki večini tvorijo zgolj gospodinjice in morebitne njihove pomočnice. Čemu neki naj bi se te komisije stele celo v oblastvenih organov, ko vendar ne gre za prebiranja in svrhu nabora za vojskovanje sposobnih mladeničev in mož, marveč le za prebiranje po omarah, skrinjah in zabojih v ta namen, da se odbere perilo, ki naj ga potem Glavne zbiralnice perila v ljubljanskem »Narodnem domu« prejmejo tisti nešteti reveži, ki se vračajo iz vojnega ujetništva, pa nimajo ne srajce, ne spodnjih hlač, ne drugega perila, potem ko so bili sam Bog vedi kolikokrat v bojnem metezu, da ščitijo dom in rod!

— **Z Gorenjskega.** Hudo je, g. urednik, pri nas. Pomanjkanje živeža veliko. Lakota se pojavlja. A kaj še bo, če se ne preneha to bratomorno klanje! Vsi človeški sloji trpe in še najbolje se godi kmetom in — beračem! Prvi imajo primeroma še največ živeža, a drugi ga naberejo še več nego ga potrebujejo. V dokaz vam bode resnična dogodbica, katero sem sam doživel. V gostilno je prišel berač s polno malho. Prodal je na precejšnji

draginjo nabranega fižola i. dr. Tudi je imel dovolj nabranega kruha, ki ga je delil med stradajoče goste. Usul je po mizi celo vrečko drobiža: dvovinarjev, grošev in dvojač. Vesel je vzklisknil: »Vidite, to sem vse danes naberačil! Gotovo je bilo 10 do 14 kron! Privoščil si je takoj poldrugi frakelj žganja, za kar je brez obotavljanja plačal 6 kron! Potem je pa velel: »Natakarica, cigarete! Deklica se je nekaj časa branila, češ, da jih nima, a njegovemu siljenju se je naposled le vdala ter mu prinesla 6—10 cigaret. Ko je pa zapustila za hip sobo, odpre berač tobacnico, privleče na dan cel kup cigaret in tudi nekaj cigar, govoreč smehljaje: »Ali mislite, da nimam sam cigaret? Evo jih! A treba, da dobim vedno novih, da zaloga ne poide!« No, zdaj pa recite, da se beračem ne godi dobro. Dotičnik je sam priznal, da se mu še nikoli ni bolje godilo, kot sedaj v vojnem času, češ, da dobi pri kmetih dovolj jesti in da mu denarja ne manjka! — Z vojnimi in z laškimi ujetniki imamo ponekod velik križ. Beračijo po hišah, da je že grdo. A da bi le beračili! A tudi kradejo! Niti dozorevajoči poljski pridelki niso pred njimi varni. Uprav včeraj mi je tožil kmet, da se laški ujetniki spravljajo celo nad njegov krompir na njivi, ki ni seveda niti zrel. Ali bodo merodajni faktorji roke kržema držali in molčali k tem neznosnim razmeram? — Pri nas že od meseca novembra i. l. nismo dobili moke, a še takrat pravo malenkost! Skoro, da smo že pozabili, kakšen je kruh! Žalostno, a resnično!

— **Nova navada v Ljubljani.** V naših časopisih čitamo skoro vsak dan, da mnogi trgovci zapro svoje prodajalnice čez počitnice. To je seveda popolnoma v redu, kajti zaslužili so pač mnogo. Čemu se mučiti še poletu?!

— **Za zvišanje pokojnin invalidom, vdovam in sirotam.** Znano je, da skrbi nemška država za invalide, njih vdove in sirote mnogo bolj, kakor Avstrija. Nemški invalidni zakon izplačuje v tem oziru mnogo višje pokojnine, kakor pa naš avstrijski, ki odrajuje le nekakšne milostne rente. Da znašajo avstrijske pokojnine za invalide danes nekaj več, kakor je bilo doslej običajno, je zasluga socialno demokratičnih poslancev, ki so pri vladi dosegli z velikim trudom zvišanje invalidnih pokojnin. Nemški socialni demokrati so v rajstagu izposlovali, da bi povišala nemška vlada jeseni invalidom, njih vdovam in sirotam ponovno dosedanjo pokojnino, in sicer bo znašala ta še enkrat toliko, kakor znaša dosedanja renta. In pri nas? Draginja je neprimerno večja, kot v Nemčiji, in pokojnine neprimerno manjše!

— **Roparski napad.** Neki gospod iz Celja se je vozil na progi Zagreb-Zidamost in je imel s seboj nahrbtnik s slanimi. Lil je dež in noč je bila temna. Ker pa v vozovih ni bilo prostora, se je vozil na strehi. Med Brežicami in Videm-Krškam se priplazila k njemu dva vojaka, mu iztrgata nahrbtnik ter ga zaženeta na tla, potem zbežita dalje po strehah vagonov. Na postaji Videm izstopi dotični gospod, kliče na pomoč, a nihče se ni oglasil. Nato jo ubere sam ob progi proti Brežicam, misleč, da najde nahrbtnik. A kmalu ga dojeta dve črni postavi. Bila sta dotična vojaka. Ko mu prideta blizu, mu posvetita z električno lučjo v obraz, da ga oslepita, in ga vprašata, kaj hoče. Brez prekanja sta ga potem napadla, mu vzela denar iz žepa in ga hotela umoriti. Sinek pa, ki mu ga je zadal vojak z bajonetom, je zrknil po obleki, en da bi ga bil ranil. Gospod se je nato napadalcema iztrgal iz rok in zbežal. Vojaka sta ga nekaj časa preganjala. Ves izmučen je dospel gospod na postajo in javil tam uradniku dogodek. — Res so to že značilni časi!

— **Ureditve učiteljskih plač na Moravskem.** Na Moravskem je sestavljen iz zastopnikov obeh narodnih taborov deželnega zbora odbor, ki je dovolil te dni dvanaestipol milijonov kron za začasno ureditev učiteljskih plač. In pri nas na Kranjskem?

— **360.000 cigaret ukradenih.** Med vožnjo od Ljubljane do Gloggnitza je bilo ukradenih zadnje dni okoli 360.000 cigaret v vrednosti 50.000 kron.

— **Vagon moke zaplenili.** Iz Krakova poročajo, da so zaplenile oblasti na tamošnjem kolodvoru vagon moke, ki je bila namenjena za mesto Dunaj. Ugotovili so, da je bila kupljena potom verižne trgovine in da je bilo določeno za delavce avstroogrske bančne tiskarne. Zaplembo je namestnik potrdil. Dunajsko ravnateljstvo bo prejelo od krakovske občine, kateri so moko nakazali, maksimalno ceno 60.000 K.

— **Prijet morilec.** Hlapca Engelberta Kollmana, ki je v Celovcu umoril in oropal posestnika Franceta Aichholzerja, so prišli v Št. Vidu pri Zatičini radi dezertacije. Priznal je, da je umoril Aichholzerja in mu oropal 369 kron. Morilec so prepeljali v Celovec.

— **Zagreb brez bele moke.** Tako poročajo iz Zagreba. Dosedaj je pekla zagrebška mestna aprovizacija občinstvu še kruh iz bele moke, zato pa se bodo morali ubogi meščani zadovoljiti do prihodnje letine samo s krušno moko. — Pri nas smo pojedli ne le že vso krušno moko, ampak tudi že vse krušne storže.

— **Pustolovstvo.** Policija je v Miškolcu na Ogrskem aretirala pustolovca Štefana Kotta, ki je izvršil pod imenom baron Scotty na južnem Ogrskem celo vrsto velikih goljufij. Opeharil in osleparil je tudi veliko število visokih uradov. Naposled so prišli tem pustolovščinam na sled, pri čemer se je izkazalo, da je Kotta navaden čevljarski vajenec, ki se je vlačil več mesecev po Ogrskem v uniformi honvedskega huzarnega ritmojštra. Posrečilo

se mu je tudi, da je dobil zaupanje štacijskega poveljnika v Košicah, tako da je bil njegov stalen gost in družabnik. Pred kratkim je poročil slepar lherko miškolskega postajenčelnika. Ogoljufal je ljudi za več stotisočakov.

— **Vlom pri nadvojvodinji.** V Budimpešti sta vlomila v palačo nadvojvodinje Klotilde dva vojaška begunca, oropala njeno spalno sobo za cel kovček dragocenosti in neopaženo zbežala. Šele na cesti ju je ustavil orožnik, ki se mu je zdel elegantni usnjeni kovček sumljiv. Posrečilo se mu je, da je enega teh vlomilcev prijel, dočim je drugi zbežal. Kovček v kateremu je bilo za 60.000 K dragocenosti, je ostal v rokah orožnikovih.

Kako je v Rusiji?

V »Kölnische Volkszeitung« pošilja dopisnik iz Rusije poročilo, ki pravi: Boj med sovjetno vlado in njej sovražnimi strankami se bolj in bolj poostruje. V tajnih sejah in na velikih ljudskih shodih sklepajo resolucije proti vladi, ki odgovarja z najstrožjimi nasilnimi naredbami. Oženjenim rdečim vojakom so zvišali mezdo na 250 rubljev, ker se vedno več delavcev pridružuje protirevolucionarnim vrstam. Vlada to odkrito priznava. Nekaj novega je v tem boju: Na ulicah se vrše ljudski shodi, ki jih vladne čete razganjajo. Mornarji, ki se že v Samari niso hoteli boriti proti Čehoslovakom, prirejajo v Petrogradu protestne seje proti vladi. Ječe so zopet prenapolnjene z »zločinci« kakor v najtemnejših carističnih dobach. Gibanje proti vladi z vso silo širi in podpihuje vladi nasprotno časopisje, ki z najkrepkejšimi barvami slika moč entente in namišljeno oslabeledost osrednjih velesil. Tako priobčuje »Naš Vjek« pogovor z nevarnim diplomatom, ki je rekel: Ne Francija, ne Anglija, ne Amerika se ne morejo in se ne bodo spriznauile s hegemonijo Nemčije. Pomožni viri Anglije in zlasti Amerike so ogromni. Zavezniško brodogojstvo je močno kakor le kdaj. Protigermanska koalicija pričakuje kljub izločitvi Rusije in Rumunije, da bo Nemčija uničena.

Skoro vse časopisje — izvzemši boljševiško — je edino v tem, da za Rusijo ni drugega izhoda, nego da raztrga brest-litovsko pogodbo. Tako piše socialno-revolucionarno »Novoje Djele Naroda«: Trenotni problem ne obstoja samo v likvidaciji boljševizma, temuč v osvoboditvi iz novega močvirja, v katero bi nemški varuhi radi vrgli ostanke Rusije. Ako pa zavržemo brest-litovski mir, pomeni to — odkrito, brez vsake lamantacije, jasno in odločno se mora to povedati — vojno, vojno na ruskem ozemlju, skupaj z imperialisti entente proti imperialistom srednje Evrope, gre zavstajenje ruske armade, za upostavo neodvisnosti Rusije, za rešitev ruske demokracije in njeno svobodno razširjenje.

Po vsem tem ni nobenega dvoma, pravi dalje dopisnik, da so sedanji dogodki na Ruskem ugodni za načrte entente. Proti sovjetski vladi povsod globoko vre; razen tega so ostali vsi dosedanje boji proti Čehoslovakom in kozakom brez uspeha. Veliki knez Mihail Konstantinovič, ki je menda v Omsku prevzel vrhovno poveljstvo, bo nedvomno potegnil nase še več kozakskih krdel. Somanov in Kolčak v Sibiriji silita za napad, omsko ministrstvo pa je zaenkrat zgolj za brambono fronto.

Dopisnik zaključuje: Nemčija nima neobenega interesa na tem, da bi strmoglavila sovjetsko vlado, dokler izpolnjuje obveznosti brest-litovske pogodbe. Ravno tako malo razloga bi imelo nasprotovati kaki drugi vladi, kakor hitro bi le ta priznala brest-litovsko pogodbo. Vsekakor pa bi vladna izprememba v sedanjem trenutku pomenila tudi izpremembo krize v zunanji politiki, s čimer mora Nemčija računati.

Ta dopis smo posneli po drugih listih. Iz njega naši čitatelji lahko izprevidijo, kako nasprotujoče vesti prihajajo iz Rusije. So to pač prave »ruske« razmere povsod!

Vojna.

Vojni položaj v Albaniji.

V Albaniji je tudi včerajšnji dan potekel brez večjih spopadov. Naše čete so, kakor smo že včeraj poročali, zavzele nove pozicije ob dolnjem toku reke Semeni in v pokrajini Berata ter so prišle doslej v stik le z malimi sprednjimi stražami. Na zapadnem krilu med Beratom in reko Devoli so naši oddelki razrušili za seboj vse mostove in komunikacije in je vsled tega napredovanje italijanskih čet zelo otežkočeno.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 12. julija. Uradno se razglša: Nikjer večjih bojev.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 12. julija. **Armadni skupina kraljeviča Ruprechta:** Artiljerijsko delovanje je proti večeru oživelo ter je ponoči naraslo do lutege topovskega ognja na bojne pozicije in na zaledje. Južnozpadno Yperna, pri Bailleulu in severno Alberta smo zavrnili močne sovražne napade. — **Armadni skupina nemškega cesarjeviča:** Med Aisno in Marno živahno bojno delovanje Francozov. V bojih ob gozdu Villers-Cotteretz smo ujeli večje število sovražnikov. Vzhodno Reimsa smo zavrnili sovražne pozivevalne oddelke. Izmed ameriških letal, ki so nameravala napasti Koblenz smo tudi šesto letalo sestrelili. Cela ameriška flotilja je v naših rokah.

Zadnje vesti.

Avstrijski parlament.

Dunaj, 12. julija. Nemško-češka korespondenca poroča, da utegne dobiti navadni proračun brez vojnih kreditov v parlamentu večino. Sedaj so v teku pogajanja, ki imajo namen, da dobi vlada večino tudi za vojne kredite. Socialni demokrati bi bili pod okoliščinami pripravljeni glasovati za proračun, vojnih kreditov pa ne bodo sprejeli.

Ministrski predsednik o vprašanih vnanje politike.

Dunaj, 12. julija. Povodom otvoritve novega zasedanja državnega zbora bo ministrski predsednik vitez Seidler predložil zbornici izjavo vnanjega ministra grofa Buriana o raznih aktualnih vprašanih vnanje politike. Podobna izjava se predloži tudi ogrskemu državnemu zboru.

Nova zveza Dunaj-Trst.

Dunaj, 12. julija. Dunajski mestni svet je sklenil svoj čas resolucijo, v kateri najtopleje pozdravlja misel nove zveze Dunaja s Trstom preko Aspanga, Ptuja, Celja v Trst, in sicer z ozirom na nje gospodarski in politični pomen. Mesto Dunaj je predložilo svoje sklepe vojnemu ministertvu, ki je pozdravilo novo zvezo (seve v prvi vrsti iz vojaških ozirov, op. ured.). Jeseni se namerava sklicati mesta, ki so ob novi zvezi zainteresirana, k posebnemu razgovoru, kjer se bodo ukrenili nadaljni koraki.

Rumunski poslanik na Dunaju.

Dunaj, 12. julija. Nanovo imenovani rumunski poslanik Jean Carp je prišel danes na Dunaj.

Avstro-ogrski poslanik na Ruskem.

Budimpešta, 12. julija. Avstro-ogrška je imenovala za svojega poslanika v Moskvi barona Otto Franza.

Ali se bližamo miru.

Budimpešta, 12. julija. Berlinski dopisnik »Az Esta« je imel razgovor z merodajnim funkcionarjem vnanjega urada, ki je izjavil, da nemška vlada ne namerava ponavljati svojih brezuspešnih mirovnihih ponudb. Nemčija nikakor ne namerava obdržati Belgijo, ne more pa dovoliti, da bi ostala Belgija torišče za vojne svrhe entente. Miru je pričakovati od dogodkov na bojiščih. Tudi vojno vodstvo upa trdno, da bo odločitev na bojiščih padla še v letošnjem letu.

Nemški državni zbor.

Berlin, 12. julija. Glavni odsek rajhstaga je nadaljeval danes v navzočnosti državnega kanclerja, državnih tajnikov in številnih poslancev razgovor o političnem položaju. Poslanec Stresemann (narodni liberalci) je izjavil, da je bil Kühlmann v svojem zadnjem govoru premalo previden v izražanju, kar se ne sme nikdar pripetiti državniku. Dalje obsoja napade na državnega kanclerja, ki da je obvaroval državno ladjo pred pečinami. Zunanjo državno tajništvo mora ostati v zvezi z vrhovnim vojnimi vodstvom. Poslanec Warmuth (nemške frakcije) odobrava popolnoma izvajanja državnega kanclerja o politiki na vzhodu in zapadu. Poslanec Ledebour (neodvisni socialni demokrati) izjavi, da je šlo Kühlmannu prav dobro, dokler je zasledoval politiko vrhovnega vojnega vodstva. Ko pa je izrekel svoje lastno mnenje, tedaj je prišlo drugače. Govornik je omenjal nato nemško vzhodno politiko in izjavil, da se tam niso ozirali na samoodločbo narodov. Potrebno je, da se izrečeta obe strani za jasne mirovne cilje, da bo mogoča pozitivna politika. Ako bi Nemci dali tej točki več jasnosti, potem bi prisilili ententini narodi svoje vlade k miru. Nato je sprejel odsek vojne kredite 15 milijard mark. Glasovanju so se odtegnili Poljaki, proti pa so glasovali neodvisni socialni demokrati. S tem so končana odsekova dela v poletnem zasedanju.

Berlin, 12. julija. Nemški državni zbor je rešil danes v tretjem čitanju davčno predlogo. Jutri bo državni zbor razpravljal o vojnih kreditih ter pojde potem na poletne počitnice.

Nemški državni kancler zopet v glavnem stanu.

Berlin, 12. julija. »Tägliche Rundschau« poroča, da je nemški državni kancler grof Hertling zopet pozvan v glavni stan. Kancler je danes odpotoval.

Car živi.

Kopenhagen, 11. julija. Iz Stockholma javljajo: Švedski poslovodja, ki se je vrnil zadnje dni iz Perma, sporoča, da car živi in da je nastala govornica o njegovi smrti vsled tega, ker je bil naperjen proti njegovi hiši bombni napad. Car je ostal pri tem nepoškodovan, njegov sin pa je bil baje ubit.

Mirovna pogajanja med Rusijo in Finsko.

Stockholm, 12. julija. Finska vlada je vladi sovjetov v Moskvi predlagala, naj bi se v Revalu čim prej pričela mirovna pogajanja. Ruska vlada je predlog sprejela.

Mirovno gibanje v Franciji.

Zeneva, 21. julija. V pariški »Humanité« objavila poslanec Pavel Mistral članek, ki je vzbudil mnogo pozornosti. Mistral zahteva, naj se nemudoma objavijo vojni cilji in naj se o njih javno razpravlja med vojujočimi strankami.

Blokada pristanišča Zeebrügge.

London, 12. julija. Povodom nekega predavanja o mornariških vprašanih je mornariški minister Geddes povdarjal, da zapore z minami znatno ovirajo delovanje podmorskih čolnov. Z raznih strani so izrazili dvome, da-li je bila svojedobno izvršena blokada nemške baze za podmorske čolne v Zeebrügge učinkovita. Minister izjavlja, da se je blokada v Zeebrügge izvršila s popolnim uspehom.

Vseslovenski delavski shod.

Podpisani sklicujemo v zmislu sklepov X. rednega zbora jugoslovanske soc. dem. stranke

na dan 28. julija t. l. vseslovenski delavski dan v Ljubljano.

DNEVNI RED:

1. Vprašanja prehrane, obleke in obutve in delavsko ljudstvo. Poroča sodrug Anton Kristan.

2. Organizacija delavskega ljudstva in sedanja doba. Poroča sodrug Josip Petejan.

Pristop imajo vsi delavski zastopniki v krajevnih, okrajnih in deželnih gospodarskih svetih, vsi odoborniki rudarskih zadrug, bratovskih skladnic, bolniških blagajni konzumnih društev in sploh vseh delavskih strokovnih, gospodarskih in političnih organizacij.

Priglasje je nasloviti na: Josip Petejan, uprava »Naprej« v Ljubljani.

V Ljubljani, 24. junija 1918.

Mihael Čobal, Anton Kristan, Josip Kopač, Josip Petejan, Marcell Žorga, Viktor Zoré.

Aprovizacija.

Krompir na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo krompir v ponedeljek 15. v torek 16. in v sredo 17. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v ponedeljek, dne 15. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 1 do 160, od 9 do 10 štev. 161 do 320, od 10 do 11 štev. 321 do 480, popoldne od pol 2 do pol 3. št. 481 do 641, od pol 3. do pol 4. štev. 641 do 800, od pol 4 do pol 5 štev. 801 do 960, od pol 5 do pol 6 štev. 961 do 1120. V torek, dne 16. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 1121 do 1280, od 9 do 10 štev. 1281 do 1440, od 10 do 11 štev. 1441 do 1600, popoldne od pol 2 do pol 3 štev. 1601 do 1760, od pol 3 do pol 4 štev. 1761 do 1920, od pol 4 do pol 5 štev. 1921 do 2080, od pol 5 do pol 6 štev. 2081 do 2240. V sredo, dne 17. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 2241 do 2640, od 9 do 10 štev. 2641 do konca. Stranke dobe za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 50 vinarjev.

Petroleji za zavode, urade, obrtnike in podjetja. Zavodi, uradi, obrtniki in podjetja, ki so vložili vprašalne po-le za petrolej do 25. junija naj se zglašajo v mestni posve-tovalnici in sicer: Stranke z začetnimi črkami A do K

dne 15. julija, stranke z začetnimi črkami L do Z dne 16. julija, vsakokrat od 8 do 12 ure dopoldne.

Obrtniki in posestniki hlevov, ki so dobili že meseca julija prejemnice za petrolej ne dobe sedaj novih nakazil.

Vsaka stranka naj prinese s seboj tudi rudečo legitimacijo.

Razno.

* Orel in letalci. Častniki zračne pošte Dunaj-Budimpešta pripovedujejo o zanimivem doživljanju v zraku. V višini 700 metrov med dvema ogrskima krajema se je naenkrat pojavil velikanski orel, ki je sicer pogosta prikazen v tistih krajih. Orel se je približeval letalnemu stroju, ki je brzel s hitrostjo 120 kilometrov od strani, pa se mu vsled močnega zračnega pritiska ni posrečilo priti v neposredno bližino letalcev. Orel se je nato obrnil in letel naravnost na propeler, ki ga je zadel na glavo, da je mrtev strmoglavil v nižino.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Kavarna „UNIONE“ TRST Vellka zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih. Shajališče sodrugov vseh narodov.

Miši, podgane, stenice, ščurki! Izdelovanje in razpošiljatev preizkušnega radikalno učinkovitega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za ščurke K 4-50; tinktura za stenice K 2; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 1-50 in K 3; sem spadajoči razpraševalec K 1-20; tinktura za človeške uši K 1-50; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 1-50; prašek proti pernim ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

GORICA F. Batjel LJUBLJANA Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28. Trgovina in mehanična delavnica. Moška in ženska dvokolesa še s staro prevmatiko. šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne sve-tilke. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Agitirajte za »Naprej«! Pošiljajte ga vojakom!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani obrestuje branilne vloge po čistih 4 1/4% brez odbitka rentnega davka. Rezervni zaklad nad K 1.000.000. Ustanovljena l. 1881.